

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
C. Pop, (Brassai-utca) 16

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Es. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ADÓ-POLITIKAI HATÁROZÁS

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3:50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1:50 ck

1924 március 5 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 53. szám

5684. Adár rison 29

Nyilatkozik a nagyipar

A román vámpolitika okmánytára egy új, sajátos irással gyarapodott. A Romániai Gyár-
iparosok Szövetsége elhatározta, hogy kötelező
nyilatkozatot ír alá, amelyben vállalja, hogy a vám-
tarifa emelése esetén nem fogja emelni az eddigi
árakat, illetve a termelést megtartja az eddigi ke-
retekben és az eddigi árakban.

Ennek a kötelező nyilatkozatnak hátterében
egy hosszú idő óta folytatott harc húzódik meg,
melynek jelzavát az UGIR adta meg. A jelszó
régóta ismerősünk: „a hazai ipar védelme” s maga a
harc is előtűnt, a nagyközönség előtt folyt le.
Végre most a kormány engedett merev álláspont-
jából és a vámtarifa emelését ilyen kötelező nyilat-
kozat ellenében hajlandó keresztülvinni.

Hatalmas kóteteket irtak már össze a védő-
vamos politika kérdésében, nagy tudósok szállottak
szembe immár egymással e probléma körül. Év-
százados politikai harcok fordulópontra volt ez s a
vampolitika már gyakran volt háborús feszültségek
rugója is. Bizonyos azonban, hogy nem a tudom-
ányos művek rengetegében, sem az egyes államok
vampolitikájában eddig hasonló nyilatkozatok nem-
zetgazdasági tényezőként nem szerepeltek. Mert
bizonyos az is, hogy ilyen nyilatkozatok megadása
és főképpen követelése, — mert hiszen nem az a hibás,
aki adja, hanem aki követeli, — össze nem egyeztet-
hető az ipari és kereskedelmi élet szabad versenyével.

Távol van tőlünk a szándék, hogy ezuttal
vampolitikai fejtegetésekbe bocsátkozzunk, csupán
ezt a „nyilatkozatot” kívánjuk némi glosszával el-
látni. Hiszen értjük a nagyiparost, amikor magas
vámokkal akarja azt a külföldi ipart kizsírítani,
amelynek kalkulációjában bizony sok olyan tétel
nem szerepel, mely itten a legnyomósabbak közül
való. Értjük a nagyiparost, amikor magas vámok
mögött akarja a maga termelési standardját bizto-
sítani és a külföldi konkurrenciára meglepetéseit ki-
zárni. Sőt már megértjük Bratianu Vintilát is,
amikor látszólagos jóhiszeműséggel nyilatkozatot kér
a nagyiparosoktól és ennek fejében készséggel
emeli a vámot. De miért nem kérnek nyilatkozat-
ot e kérdésen tőlünk *fogyasztóktól* is és miért
nem kérnek a *kereskedőktől*, akiknek érdeke
egybe esik a fogyasztóval, hiszen a szabad ver-
seny az élet megoldásbódását jelenti és ezáltal a
közönség nagyobb vásárlóképességét is.

Nem akarjuk és nem is akarhatjuk kétségbe-
vonni a nagyipar törekvésének saját szempontjuk-
ból való jogosságát, amikor magas védővámokat
követel. Mi is szívből kívánjuk, hiszen jól felfogott
érdeünk, hogy a nagyipar szabadon fejlődhesse,
piaca biztosítva legyen és termelési lehetőségei
minél nagyobbak legyenek. Nincs olyan fogyasztó,
aki ne látná be, hogy ilyen roppant gazdasága
országban életünk olcsóbbságát jelenti az, ha iparunk
magas fejlődésű. Ennek azonban csak utolsó helyen
lehet eszköze az a vámpolitika, amely például meg-
védi magas vámokkal a belföldön termelt készáru-
t, ugyanakkor azonban a behozatalra szorult nyers-
anyagok utjába magas behozatali vámokat állít. És
naiv játék termelési tényezőnek beállítani a magas
védővámot, amikor például a fűtőanyagok árának
emelése, szállítási és adómizériák, mesterséges
pénzhiány és más ezer probléma legalábbis ki-
lencven százalékban befolyásolja termelésünk fej-
lődését. Ne kérjen a pénzügyminiszter ur nyilat-
kozatokat, viszont a gyárparosok se lássák a ter-
melés eszközeinek azt a vámpolitikát, amely amilyen
mértékben esetleg elő is segíti a nagyipart, ugyan
olyan mértékben köti meg a kereskedelmet és
drágítja meg a fogyasztók szempontjából az életet.
Az állampolitikának nem szabad megelégednie azzal,
ha csupán a fogyasztók érdekeit tartja szem előtt.
Mert ez valamilyen formában a mai társadalmi
berendezkedés mellett feltétlenül megbosszulja ma-
gát. De egy állam gazdasági fellendülésének elő-
feltétele és biztosítéka az a harmónia, amelyet a
termelő, a kereskedelem és a fogyasztó hármias
egysége között fentart és biztosít, Bratianu Vin-
tila vámpolitikájában most csupán az egyik tényező,
a nagyipar nyilatkozatát tekinti biztosítéknak.

Látszólag e nyilatkozat követelésével éppen a fo-
gyasztó megvédését célozza a pénzügyminiszter,
vagy legalábbis ezt akarja mutatni. Már pedig
semmitéle nyilatkozattal — adja ezt akár a mi-
niszter, akár a nagyipar, — a fogyasztók érdekeit
megvédeni nem lehet. A fogyasztók érdekeit csak
egy védheti meg: *a termelés és a kereskedelem
minél teljesebb szabadsága*. És itt nem a vámpo-
litikára gondolunk. De arra a rengeteg tényezőre,
mely a termelés és a kereskedelem belső szabad-
ságát állandóan és minden vonatkozásban kikezdi.
A vámpolitika mindig kényszerrendszabályokat je-
lent, mindig negatívumot. Mi elsősorban pozitívum-
okat követelünk és ennek élén a kereskedelem
szabadságát, mely azonos a termelés szabadságával
is. Ennek hiányát nem lehet vámokkal ellensu-
lyozni. A nagyiparok nincs jogában magas védő-
vámokban keresni a kárpótlást a termelés és a
kereskedelem megkötéséért. És nincs jogában az
állam pénzügyi kormányának magas védővámokkal
kárpótlást kínálni annak a nagyiparok, melynek
fejlődése egész más tényezőktől függ.

Ezért kell tiltakozzunk az ilyen nyilatko-
zatokkal alátámasztott vámpolitika ellen. Nem a
nagyipart akarjuk ezzel érdekeiben megtámadni,
de a termelés, kereskedelem szabadságát megvédeni
azáltal, hogy ilyen könnyű kijátszás prédájává
tenni, hangunk gyenge erejével. Nem engedjük. Mi
is adunk nyilatkozatot, mi fogyasztók és nyilatko-
zatot annak a kereskedők is. Am a mi nyilatko-
zatunk, *az ipar, kereskedelem és a fogyasztás
összhangját követeli*. Azt a szabadságot, mely nem
szorul ilyen pénzügyminiszteri nyilatkozatokra és
követelésekre. Azt a szabadságot, mely a termelést
függetlenné tudja tenni, mindenkori kormányok
pénzügyminiszteri szeszélyeitől és egyedül a gaz-
dasági élet törvényének örök tényezőitől függ: a
szabad termelés, a szabad kínálat és a nyugodt,
harmónikus polgári élet keresletétől. Ahol ez a
tényező nincs meg, ott hiába kérnek és hiába ad-
nak nyilatkozatot, mert ennek követelése és ennek
megadása, csak annak bizonyosságát szolgál, hogy
az országban a gazdasági élet legfontosabb tényező-
jévé — *a vámhivatalokat* akarják tenni.

Harding még nem vállalta a magyar pénzügyek ellenőrzését

William Goode népszövetségi delegátus a magyar kölcsönről és a szanálásáról

(Budapest, márc. 4. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) William Goode népszövetségi delegátus
nyilatkozatot adott a sajtónak a külföldi köl-
csön ügyében. Szerinte a magyar rekonstrukció
már átélt legnehezebb idejét és az a meggyő-
ződése, hogy a népszövetség és a jóvátételi biz-
ottság kedvező döntései után, legkésőbb márci-
us végéig a jegyzőkönyvek aláírása is meg-
történik. Szerencsésnek mondja Hardingnak
főbiztossá történt kijelölését, mert nemcsak ki-
váló pénzügyi kapacitás, hanem külön előnye
az is, hogy amerikai állampolgár. A kölcsön
kilitásai a legkedvezőbbek és semmi akadályát
nem látja annak, hogy legkésőbb júniusban
folyóítsák. A kölcsön legnagyobb részét való-
színűleg Anglia fogja lejegyezni.

Budapest, március 4. Az országház kupola-
csarnokában a nemzetgyűlés elnöke fényes kül-
sőségek között lefolyt és hangversennyel egybe-
kötött fogadóestélyt adott a tudósbetegek javára.
Az estélyen jelen voltak: a kormányzó, József
főherceg, a kormány tagjai, a diplomáciai tes-
tület és a politikai közélet kiválóságai. A fé-
nyesen sikerült estély közel egymilliárdot jöve-
delmezett jótékony célra.

Newyorkból jelentik a „Berliner Tage-
blatt”-nak, Harding kijelentette, még nem dön-
tött afelől, hogy elvállalja-e Magyarországon a
népszövetség által felajánlott pénzügyi ellenőrző
főbiztosi állást. Elhatározását attól teszi függővé,
hogy mi történik majd az alatt, míg Európá-
ban fog tartózkodni.

Detronizálták a muzulmán kalifát

Kiutasították és megfosztották állampolgárságuktól a volt szultáni család
tagjait. A török kormány lemond. Bulgária cáfolja a jugoszláv sajtó híreszte-
léseit és letartóztatja a harcias komitácósikat. Németország folytatja a jóvá-
tételi szállításokat Jugoszláviának

(Konstantinápoly, márc. 4. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) Az angorai nemzetgyűlés hosszú és
heves vita után megszavazta a többségi párt
által tegnap megtárgyalt törvényjavaslatot, amely
Törökországban megszünteti a kalifátust, egy-
ben a kalifát és az egykori uralkodócsalád
mindkét nembeli tagjait

Örökre kitiltja Törökországból

és megfosztja őket török állampolgárságuktól.
A forradalmi jellegű javaslat különválasztja a
mohamedán egyházat a török államtól és a
közoktatást, valamint a törvénykezést egysé-
gesítik.

Abdul Medzsid kalifa, a detronizált V.
Mehmed szultán öccse tudomásul vette a nem-
zetgyűlés határozatát és tíz napon belül el-
hagyja Törökországot. A kalifa valószínűleg
Egyiptomba megy. Addig is a konstantinápolyi
rendőrség felügyel a kalifára és a szultáni csa-
lád tagjainak háztartására, hogy semmiféle ér-
téket el ne szállithassanak az országból. A csá-
szári koronajavakat az állam javára

elkobozta a nemzetgyűlés.

Angora, március 4. A nemzetgyűlés meg-
szavazta a kalifátus megszüntetéséről és a török
császári család tagjainak Törökország területé-
ről való száműzéséről szóló törvényjavaslatot.
A kormány lemondása igen valószínű, az új

miniszterelnök Izmed pasa lesz, aki külön-
böző nemzetközi konferenciákon képviselte Tö-
rökországot.

Belgrád, március 4. Üszkübből jelentik,
hogy egy bolgár komitácibanda ismételten
támadást intézett Gorni falu ellen, de véresen
visszaverték. Mindenütt a bolgár-szerb határ
mentén a komitácik lázas készülődése ész-
lelhető.

Szofia, március 4. A bolgár kormány új-
ból kategórikusan megcáfolja a jugoszláv sajtó-
tól terjesztett híreket a határmentén tervezett
betörési tervekről. Ezzel kapcsolatban a bolgár
kormány minisztertanácsot tartott, amelyben
elhatározta, hogy letartóztatásba helyeztetni
mindazon határmenti férfilakosokat, akikről
feltehető, hogy fegyveres összeütközést akarnak
provokálni a szerbekkel.

Kétszáz letartóztatás azonnal megtörtént

és a gyanús elemek összefogódását az egész
fronton folytatják.

Belgrád, március 4. A német-jugoszláv tár-
gyalásokat, amelyek Németországnak Jugo-
sláviával szemben fennálló jóvátételi kötele-
zettségeinek rendezésére vonatkoztak, befejez-
ték. A németeket Kuntze képviselte a tárgya-
lásokon. Elhatározták, hogy Németország vissza-
vonja azt a rendeletét, amellyel beszüntette a
jóvátételi szállításokat Jugoszlávia részére és
kötelezte magát, hogy Jugoszlávia összes ren-
deléseit teljesíti és leszállítja.

TEHER

Lei	b.
5,000.000	—
700.000	*
28,931.227	51
7,860.708	77
2,730.000	—
53.247	—
555.791	17
1,059.248	0
46,890.223	25

KÖVETEL

Lei	b.
45.088	28
2,845.234	82
80.192	—
81.277	25

3,001.792 35

Könyvelésért:
Dr. Lajos s. k.,
igazgató
Sculy Logotheti s. k.,
ig. tag.

ti
2
It
lat

DL

Ugymin: Tód-
berkuloris ellen. Min-
ol"-t rendeljen!

rtárbán
szit" gyógyszer-
sc

yapot-

unk:
zi,
zeti,
dai
lések
sát.

515

ca) 14.
-u.) 10.

A királyleány kalandos élete

Meghalt Kóburg Lujza. Hítségintől Wiesbadenig. A nyomorgó hercegasszony

Wiesbadenből jelentik: Március elsején meghalt itt Kóburg Lujza, a volt belga király leánya.

Ez a halálhír egy tragikus élet meghatározó befejezése. Kóburg Lujza egyike volt a legünnepeltebb hercegnőknek, a leggazdagabbak egyike, aki most megtörtén és szegényen fejezte be életét. Tíz éven át foglalkoztatta a közvéleményt Mattasich Gézával való viszonya, kalandos szokása egy elmegyógyintézetből és egyéb szenzációs élményei.

Kóburg Lujza 1858-ban született. Tizenhét éves korában férjhez ment Kóburg Fülöp-höz, a legtekintélyesebb hercegek egyikéhez. Ragyogó szépsége és szeretetreméltó egyénisége a bécsi udvar egyik ünnepelt hercegnőjévé avatták és tekintélye még növekedett, amikor hugát, Stefániát, Rudolf az egykori osztrák-magyar trónörökös feleségül vette. Nagystilű udvari életét egy véletlen változtatta meg.

(Mattasich, a daliás főhadnagy)

A hercegnő Budapesten az Andrássy-uton kocsikázott és maga fogta a gyeplőt. A lovak hirtelen megbokrosodtak és a hercegnő már elvesztett volna, ha egy fiatal katonatiszt oda nem ugrik a lovak elé és páratlan lélekjelenettel nagy ügyesen meg nem fékezi a megvadult lovakat. Ez az ember a hercegasszony életében új fordulatokat hozott. Mattasich Géza horvát származású főhadnagy, aki megmentette a hercegnőt, engedélyt kapott az udvarban való többszöri látogatásra és a hercegasszony és a tizt között szerelem fejlődött ki. Később a főhercegasszony nem titkolta szerelmét, elhagyta urát és a főhadnagy társaságában Zágrába utazott. Itt azonban Mattasichot váltohamisítás miatt letartóztatták. A letartóztatás drámai körülmények között ment végbe, mert a hercegnő odaállott a rendőrtisztviselőkhöz és nem engedte, hogy Mattasichot elfogják. Néhány évi fogház után Mattasich ismét visszatért a hercegasszonyhoz. A botrány már olyan nagy volt, hogy Kóburg Fülöp a volt főhadnagyot párbajra hívta ki. A párbaj alkalmával a herceg súlyosan megsebesült.

(Párisban...)

Közben a hercegasszony pénzügyi helyzete nagyon megingott. Állandó zavarokkal küzdött és uzsorások karmai közé jutott, akik től nem tudott szabadulni. A herceg néhány-szor kifizette felesége adósságait, de minthogy többszöri intés ellenére a hercegnő nem hagyott fel régi tékozló életmódjával, gondnok-ság alá helyezték és szanatóriumba küldték. Innen azonban Mattasich Géza társalkodónője segítségével megszöktette Párisba, ahol férje ellen pert indított. Jogi képviselője dr. Vison-tai Soma volt és Albert Clemenceau, a híres politikus fivére. Kóburg herceg dr. Adolf Bachrach bécsi ügyvédet bízta meg a feleségével való tárgyalásokkal. A válás nehézségeibe ütközött, mert a hercegnőt Ausztriában elme-zavartnak nyilvánították és az ilyen házassá-gokat az ottani törvények szerint nem lehetett felbontani. Az egyezés azonban mégis létre-jött és pedig úgy, hogy a herceg kifizette a hercegasszony összes adósságát és magas évrá-jadékat helyezett kilátásba azzal a feltétellel, hogy ezentul férjével szemben semmiféle kö-vetelése nem lesz.

(A kitagadott...)

Az egykori boldog és gazdag asszony azonban mindjobbán a lejtőre jutott, mert régi pazarló életmódjával nem tudott felhagyni. A belga király meghalt és Lujza hercegnő azt hitte, hogy apja öröksége ismét talpra fogja állítani. A végrendelet azonban megkurtította a hercegasszonyt örökségétől, amely oly csekély volt, hogy a hitelezőket sem lehetett kielégíteni. Városról-városra vándorolt, Mattasich mindenütt a nyomában. Egyik botrány a másik után következett. Mattasich Géza tavaly meghalt. A szerencsétlen asszony, urától kitagadva, gyermekeitől elhagyatva bolyongott. Tavaly a Hitzingben lévő Parkhotelbe vonult vissza, de itt sem tudta rendesen kifizetni számláját. Hat hét óta Lujza hercegasszony Wiesbadenben tartózkodott és itt érte őt halála előtt az a szo-moru hír, hogy a belga állam ellen folyamatba tett perét elvesztette.

Elhalasztották a román-orosz tárgyalásokat

Még nem állították össze a szovjetdelegációt. Beszarábia kérdése

Bukarest, március 4. A külügyminiszte-rumban ma ülést tart a bécsi tárgyalásokon résztvevő román delegáció. Az „Universul“ azt hiszi, hogy a konferenciát el fogják halasztani.

Róma, március 4. Oroszország megállapodást kötött Olaszországgal, amelyben az olasz kereske-delem privilégizált bánásmóddhoz jut a Kaspi- és Fekete-tenger között tranzitforgalom lebonyo-lításánál.

Ugyancsak a „Lupta“ leközi Rakovszky orosz népbiztosnak a berlini „Nakunin“ című bol-sevista lap ssámára adott interjúját, amelyben töb-bek között Beszarábia ügyéről is szól. Rakovszky kijelenti, hogy Oroszország a szovjetföderáció terü-

lete egy részének tekinti Beszarábiát, a román kormánynak tehát be kell látnia, hogy Beszarábia problémája csak úgy oldható meg, amint azt a lakosság érdekei kívánják, vagyis csak közvetlenül a szovjetkormánnyal, mert minden már orosz kor-mány sokkal szigorúbb nemzetiségű politikát követne.

A „Lupta“ értesülése szerint is a bécsi ro-mán-orosz konterenciát rövid időre elhalasztották, mivel a szovjetdelegációt még nem állították össze. A „Lupta“ úgy hiszi, hogy Rakovszky ügy-ívő Moszkvából Londonba utaztában Bécsben is kiszáll és utasításokat fog adni a szovjetdelegá-tusoknak és tanácskozni fog Joffeal, aki még be-teg, de aki a szovjetdelegáció elnöke lesz.

Hajnalban a Bastille felé

***

(Páris, március 4. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Amikor az első reggel kiléptem a szál-lodából és átmentem a Szajnára, a Quartier Latinbe, olyan érzésem volt, hogy nahát! én itt járok! Ugyanazon a Place Saint Michelen, ahol valamikor Verlaine és Ady járt. A téren, mielőtt a boulevardra befordultam volna, meg-bámultam jól a vizesést és a szobrokat és min-den házat és követ. Nagy, csodálkozó szem-mel indultam le a boulevardon, kukkantottam be a melléscutákba, a rue de Medicisbe, a Place de Pantheonra és félóraig néztem, csak néztem a Pantheonot, a Pantheonot! Hogy szívtam az illatát a Jardin de Luxembourgnak! Nem tudtam betelni. Alig hogy a Saint Michel-boulevardot elhagytam, már új ámulat jött: a Boulevard de Montparnasse, a költők és mű-vészek sétánya és a modelleké. Csupa kis hotel és festékkereskedés, képkereskedőüzlet, könyv-árú, régiségbolt, nagyhajú ember mind akivel találkozom és széles hétréti kalap a nagy hajukon és micsoda kedves kávémerések! mi-csoda fura rajzok az üvegtáblákon! Függönyök ajtó helyett! és micsoda címek! A Zsokéhoz, a Sofförhöz, a Kis Nápolyihoz, a Kaméleon-hoz, a Macskamájhoz, hallom még olyan is van, amelyet úgy hívnak: a Döglött Patkány-hoz, haha, ugye nagyszerti?... és a konkuren-se: A Patkányhoz, Aki Még Nem Döglött Még! — hát ne ujjongjon az ember bohón és kacagva ezeken a drága, aranyos párisiakon!

— Jössz be a Napolitainéba? — kérdezte tőlem két héttel ezután barátom és társam a vándorlásokban éjjel egy órakor a Mont-parnesseon.

— Minek?

— Kicsit ülünk. A földalatti már úgy sem jár, ráérünk záróra után hazamenni.

És félvállalával már be is taszította a brasz-éria ajtaját.

— Püh! Milyen rossz levegő! csupa olaj-és csigaszag.

Kis sarokban foglaltunk helyet, majdnem a fűtőtesten, hogy ne fázunk. Kabátunkat nem vetettük le, itt nem szokták.

— Na most ülünk — mondom. — És?

— Semmi — mondja a barátom — most egy óra van, ülünk kettőig, kettőkor haza-megyünk.

Hallgattunk, néztünk a levegőbe, szori-tottuk a lábunkat a meleg csövekhez. Egy francia író jött az asztalunkhoz, a legújabb verseskönyvének illusztrációit mutogatta. Rossz, buta rajzok voltak. Kérdezte, milyenek, azt mondtam jók. Elment, csillogott a szeme. To-vább meredtünk szólanul, fáradtan, unalmasan a semmibe.

Hirtelen valami zaj keletkezett. Az öreg Mitrani, akit az utolsó bohém nevével tisztel-tek meg amiatt, hogy tizenkét év óta nem feküdt ágyban, piszkosan és gyűrötten jár és mindig vakarózik, ordított a pénztárcája miatt, ami az előbb még itt volt az egyik asztalon és most eltűnt.

— Mennyi volt benne? — kérdezem tőle.

— Nyolc sous — mondja — ... nyolc sous!... itt volt az asztalon... nyolc sous... pincér, kerítse azonnal elő!... egy fekete pénz-tárca... mégis disznóság!... nyolc sous... — és vörös és kapzsi és ragadozó volt, mint egy utolsó kispolgár.

— Ez volt Verlaine barátja? — kérdezi tőlem a kollégám.

— Ez. Mi van ezen csodálkozni való? Egészen bizonyos, hogy Verlaine is ilyen volt. Csak akkor lett csend, amikor Mitrani belefáradt a kiabálásba, visszaroskadt egy székbe és elaludt.

Eszembe jutott, amit az egyik ismerősöm mesélt róla: — a Petit Napolitainéból éjjel két órakor átmegy a Zsokéba, ott van őtig, hajnal-ban kimegy a vásárcsarnokokhoz, ott akkor nyitják a kávémeréseket, reggel nyolcig ott van, nyolc óra megvált egy metrojegyet és megy le a föld alá zónázni tizenegyig. Akkor már nyit-ják megint a Napolitainet és jön vissza. Este kezdi előlről.

— Juj, — tör ki belőlem az idegesség — hogy hortyog.

Nem bírom kiállni, bedugom a fületem. Micsoda más, új, egészség-emberekről ábrán-dozom én! Mértani emberekről, számtani em-berekről, rendezett életű, egyenletes, józan, friss emberekről!

A fűtőtestből kikapsolták a meleget, hül ki a lábam. Belülről is egyszerre jönnek fel a rossz érzéseim. Hirtelen zsákbavarrt holttestet látok, össze van fércelve a hasa, a szakála szét-áll a víztől.

— Brrr... — ijedek fel — jaj, jaaaaj...

Az egész kis kávémerés kezd kihűlni, hi-deg, didergős hangulatom jön, L. Sz. és M. jut az eszembe, akik néha napközben ide bevetőd-nek, korog a gyomruk és próbálják bevezetni a bliccelést. Az egyiket a pincér valamelyik nap észrevette és azóta velünk is érezteti, hogy azok a mi honfitársaink. Háromnegyed kettő van, érzem az összes montparnessei életek kicsi-nyességét, nyomorúságát, piszkosságát, az öreg Mitrani céltudatos bohémkodását, összehorzon-gok az utálkozástól, felkelek, szólok a barátom-nak is: menjünk.

Kiléptünk a Boulevard Montparnassera. A hátunk mögött másnapig beredőnyözték a Na-politainet összes kiakasztott képeivel, kis könyv-szekerényével. A kövér nyárspolgári tulajdonos biztosan mondott egy-két jó szót utánunk, „művészek“ után. Hogy utálhat bennünket! A multkor, egyik részeg pillanatában annyit be-vallott, hogy egyáltalában nem ért a képekhez, sem a könyvekhez, csak azért tesz ki mindent, mert ez hozza neki az üzletet. Mitranit is sze-retné már, ha meghalna, alig jövedelmez.

Lesz három óra, mire hazaérünk — szól rám a kollégám és dühös, hogy ilyen sokat kell gyalog menni.

— Mondtam, hogy ne ülünk be a Na-politainéba.

— Én már rég eljöttem volna.

— Egyáltalában nem kellett volna beülni.

— Ma voltunk utoljára.

A Pantheon előtt megyünk el, hideg, néma és sötét, didergő alakokkal találkozunk, nincs lakásuk, huzzák össze a kabátukat a mellükön. — És hogyha Verlaine is így kódorgott!... ha Ady is így kódorgott!... talán szép volt? talán jó volt? talán rendben volt?... — Hi-deg van, én is rémesen fázom. Mindjárt haj-nalodik. Mindent szürkén, ólmosan látok. Ez nem vagyok poéta, én utálok a poétákat, én erős, egészséges, mértani embereket akarok!

Beérünk a Bastillera, nézem az órát: fél-negy. A diadaloszlop alatt kinyujtom a karo-mat és azt kiáltom:

— Éljen a fizikai megújulás!

Ben Ami

„Férfit ezer közül senki életének ama

Salamon kirá hogy „férfit ezer közül s rólunk ilyet be állításodat

— Bo a megállapítá előnyötkre. sok köztetek elégedetlen a a reményben minék váljon totta, hogy

A cso nappal Ros vendetes ess kezdett: Ha Hasanah els lekedés a kv Mennyi min kvaterságot

A köv hogy segít a nem tudott — T — C én dolgom.

Nosza hasanahi k szívélyesség ajánlkozónak tiz dicseked mindenből t ket, no meg legyen. Vég samesz elkiá padsorból k

— U — U — U

Reb Zanve kiáltozták

Az a az ujszülöt emelve így — E tévedés tör kvater és lile ezen a dolog szen toztsad át

— És a

Maj rencia alka pelték Her Wolfsohn szerepe va levágná a Vágja rá

Am városkaba nőtlen — ügyben m a nős fiv házba kel bodott az lát, mag delkezett:

— abból adj többit pe Egy

Ez történt...

„Férfit találtam ezer között, míg asszonyt ezer közül sem találtam.“ Ismeretes Böles Salamon életének ama részlete, midőn Asmodaj elhajtotta palotájából olyan messzire, hogy Salamonnak hosszú ideig kellett vándorolni gyalogszerrel városról-városra, míg visszatalált Jeruzsálembe. Vándorlása alatt egy ízben, mikor szombatra egy zsidó uraság vendége volt, a ház asszonya így szólt hozzá:

— Te azt mondat, hogy Salamon király vagy. Akkor te mondat azt is, hogy „férfit találtam ezer között, míg asszonyt ezer között sem találtam.“ Hát hogyan merészeltél róltunk ilyet mondani? Lássuk, mivel bizonyítod be állításodat?

— Bocsáss meg asszonyom, azonban én azt a megállapítást a ti javatokra tettem. Igenis, a ti előnyötökre. Mert ha azt mondat volna, hogy sok ködtek a tökéletes, akkor, ha valamelyik férfi elégedetlen az asszonyával, menten elválna, abban a reményben, hogy tökéletesre fog találni. Míg így minék váljon, hiszen Böles Salamon is megállapította, hogy ezer között sem talál egy tökéletesre.

P. M. Magyarláros

A csoda. Reb Zanvel feleségének nyolc kappal Ros Hasanah előtt lánya született. Az ör vendetes esemény után Reb Zanvel morfondirozni kezdett: Ha fia lett volna, a „Berisz milah“ Ros Hasanah első napján lenne és akkor lett volna tülekedés a kvatersáért a városka zsidói között. Mennyi minden jóval halmozták volna el, hogy a kvaterságot megkaphassák.

A következő pillanatban már elhatározta, hogy segít a dolgon. A családi eseményről még nem tudott senki, tehát így szólt a bábaasszonyhoz:

— Tudja meg, hogy ez fia és nem leány!
— De hiszen ez leány.
— Csitt! Maga fiúról tudjon s a többi az én dolgom.

Nosza lett kilincselés Reb Zanvelnál a roshasanahi kvatersáért. Mindenkit a legnagyobb szívélyességgel fogadott s a kvaterságot minden ajánlkozónak odaigerte, úgy hogy hamarosan vagy tíz dícselkedhetett ezzel a tisztességgel. Küldtek is mindenből bőven, hizott szárnyasokat, zsák lisztek, no meg pénzt is, hogy a szüde minél dusabb legyen. Végre elérkezett a bizonyos időpont s a samosz elkiáltotta magát: kvater! Mire vagy tíz padosorból kezdenek loholni a kvaterok:

— Utat, utat, én vagyok a kvater!
— Én vagyok az!
— Ugyan mit beszéltek össze-vissza, hiszen Reb Zanvel nekem ajánlotta fel a kvaterságot — kiáltozták össze-vissza.

Az apa látva a nagy tülekedést, felszaladt az ujszülöttel az almemorra és szeméit az égnek emelve így fohászokodott:

— Rebonoh sel Olám! Itt valami végzetes tévedés történt. Mindenki azt mondja, hogy ő a kvater és én magam sem tudom melyik az. Cholile ezen a szent napon még tettelegességgé fajul a dolog szent hajlékban, tégy uram csodát, változtasd át ezt a fiut leánnyá!

És a csoda beteljesedett...

P. M. Magyarláros

Majd kinő. Az egyik londoni cionista konferencia alkalmából, különösen az asszonyok ünnepeiték Herzlét. Az egyik asszony meg is jegyezte Wolfsohnnak, hogy a cionizmus varázsában nagy szerepe van Herzl férfiúi szépségének is, ha Herzl levágná a szakállát, a cionizmus elveszne.

— Majd kinő megint — a cionizmus. — Vágja rá szellemesen Wolfsohn. K. P. Cluj

Amit te akarsz. Az egyik kisebb erdélyi városkában két fivérnek, — az egyik nős, a másik nőtlen — közös üzlete volt. Egyszer valami üzleti ügyben mind a ketten felutaztak Bécsbe, ahol a nős fivér hirtelen rosszul lett, úgy hogy kórházba kellett vinni. A kórházban egyre rosszabbodott az állapota és mikor közeledni érezte halálát, magához hívta az öccsét és így végrendekezett:

— Van harmincezer lej magánvagyonom, abból adj a feleségemnek amennyit te akarsz, a többit pedig tartsd meg magadnak.

Egy óra múlva a nős fivér meghalt, az

öccse pedig hazautazott, hogy teljesítse bátyja végakarátát. Hazaérve magához vette a harmincezer lejt, magának megtartott huszonhétet, az asszonynak pedig átadott háromat. Szegény asszony nem nyugodott bele az ügybe, a rabbi elé vitte a dolgot, aki nem tudott az asszony javára dönteni, hiszen a tanuk az öccse javára vallottak. Sokáig töprengött a tudós rabbi, végre elmondta az „ato chonen“-t és az Isten megvilágította az értelmét.

— Ismételd el szóról-szóra, hogyan végren-

delkezett a bátyád?

— Adj a feleségemnek amennyit te akarsz — ismétli bátyja szavait az öccse.

— És te mennyit akarsz adni?

— Háromezer lejt.

— És magadnak mennyit akarsz megtartani?

— Huszonhétet lejt.

— Akkor adj a feleségednek huszonhétet lejt, hiszen a bátyád mondat, hogy annyit adj neki, amennyit „te akarsz“.

G. S. Dej

A cári ochrana ügynökei állították össze a „Cion bölcseinek jegyzőkönyveit“

A „Wiener Morgenzeitung“ leleplezi a röpirat keletkezésének körülményeit. Egy francia ügyvéd brosúrájából plagizálták az „adatokat“. A mult század antiszemita pamfletjelnek nyomán állították össze a könyvet. Radziwill hercegnő a hamisításokról

(Bécs, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világháború és a forradalmak után a különböző európai és amerikai antiszemita körök nagy lendülettel léptek akcióba, hogy koholt vádak alapján ellenszenvet kelthessenek a zsidóság ellen. Az antiszemita kampány vezetői egyáltalában nem voltak válogatosak a fegyverekben és a sűrű egymásutánban megjelenő antiszemita brosúrák egymást multák felül a legképtelenebb vádak tömegével. A német antiszemita franciabarátsággal, a francia antiszemita németbarátsággal, a polgári rend védelmezői forradalmi ideológiával, az antiszemita forradalmárok nemzetközi kapitalista tendenciával vádolták az ősszidóságot.

Ebben a káoszban, amely diszkreditálhatta volna az antiszemita mozgalmak szavahihetőségét, rendet kellett teremteni mindenáron, hacsak nem akarták az egész mozgalmat veszélyeztetni. Az antiszemita mozgalom belső ellentmondásainak elsimítására a nemzetközi antiszemita mozgalom vezetői egy régi orosz brosúrát keresgéltek ki a feledésből, a „Cion bölcsei jegyzőkönyvé“-t, amely nagyon is átlátszó rágalomokkal fantasztikus világuralomra való törekvési tervvel vádolja a zsidóságot és nem egészen tehetségtelen rabulisztikával azt igyekszik bebizonyítani, hogy a zsidó élet minden megnyilvánulása ennek a fantasztikus tervnek a szolgálatában áll. Ezt a röpiratot orosz eredetiből több európai nyelvre fordították le, így többek között románul is megjelent „Protocelele Intelptilor Sionului“ címen.

A bécsi „Wiener Morgenzeitung“-nak most kézzelfogható bizonyítékok alapján sikerült megállapítani, hogy a röpirat az orosz cári ochrana megrendelésére készült.

Az említett lap a röpirat keletkezéséről ezeket írja:

Egy különös véletlen folytán sikerült leleplezni ezt a groteszk hamisítást és megállapítani azt, hogy ez a brosúra nemcsak hamisítás, hanem közönséges plágium is. Egy Konstantinápolyba emigrált orosz földbirtokos az orosz ochrana egyik volt tisztviselőjétől megvásárolt egy régóta feledésbe merült könyvecskét: Maurice Jolly francia ügyvédnek Genfben 1864-ben III. Napoleon politikáját bíráló pamfletjét. Az emigráns orosz földbirtokos a pamflet átlapozása során rájött arra, hogy könyvecské egész oldalakon keresztül frappánsan egyezik a hirhedt „Cion bölcsei jegyzőkönyvé“-nek francia kiadásával. Beható vizsgálat alá vette a két röpiratot és megállapította, hogy a „Jegyzőkönyvek“ mondatait szóról-szóra az említett 1864-ben megjelent brosúrából plagizálták, csupán helyenként egy-egy mondatot a célnak megfelelően irtak át. Jolly ügyvéd röpirata egy dialógus, amely a szellemek világában játszódik le

Machiavelli és Montesquieu szellemei között.

A dialógusban Machiavelli (Napoleon) a társadalom demoralizálásának és szétromlásának és a mai romjain egy új zsarnokság megteremtésének elvét fejti ki. A „Jegyzőkönyvek“ szerzője nem csinált egyebet, mint ennek a röpiratnak a gondolatait és részben Machiavelli saját szavait „Cion Bölcsei“-nek szájába adta, akik a röpirat szerint machiavellisztikus eszközökkel, demokráciákkal és forradalmakkal romba akarják dönteni a keresztény társadalmakat, hogy

a romokon korlátlan deszpotikus zsidó világuralom épülhessen fel.

Az orosz földbirtokos közölte felfedezését a „Times“ konstantinápolyi levelezőjével, aki maga is meggyőződött a plágiumról és a „Times“ hasábjain „The truth about the protocols“ címen cikket közölt, amelyben pontról pontra kimutatta, hogy a „Jegyzőkönyvek“ szerzője közönséges plagizátor. A konstantinápolyi felfedezéstől függetlenül Radziwill hercegnő, az orosz-lengyel arisztokrácia egyik leg-

számottevőbb tagja is lerántotta a leplet a világtörténelem legnagyobb hamisításáról. A hercegnő, aki jelenleg Newyorkban él, a „Revue Mondiale“-ban irt sorozatos cikkeivel derített világosságot a röpirat keletkezésére és azokra az okokra, amelyek a röpirat megszerkesztésének gondolatát felvetették. A hercegnő szerint az az ördögi gondolat, hogy a zsidó összeesküvésről szélteben terjesztett hazugságokat dokumentumokkal kell megerősíteni, az orosz ochrana pétervári irodájában született meg.

A terv végrehajtói, azaz a jegyzőkönyvek szerzői a pétervári ochrana ügynökei voltak,

akik „tiszteltemeltő“ munkájukat, amelynek során a párisi könyvtárakat is végigtanulmányozták, a Franciaországban megszervezett orosz titkosrendőrség akkori főnökének, Ratschkowsky hirhedt agent provocateurnek irányításai szerint hajtották végre. Ezeknek a rendőrgyűnököknek egyike, egy orosz középemes, Golowinsky sokszor megfordult Radziwill hercegnő párisi lakásán (a hercegnő természetesen nem tudta, hogy látogatója titkosrendőr) és a jegyzőkönyvek kézíratait, amelyre igen büszke volt, a hercegnőnek is megmutatta. Radziwill hercegnő véleménye szerint a röpiratok kettős célt akartak elérni. Elsősorban a zsidóság kompromittálásának segítségével

lehetetlenné akarták tenni Oroszországban a liberálisizmust,

másodsorban pedig a könnyen ingadozó cártól ennek a könyvnek a segítségével akartak kiprovoálni szigorú rendeleteket a zsidóság és a liberális törekvések ellen.

Amint az a hercegnő cikkeiből kiderül, a „Jegyzőkönyvek“ szerzői az előbb említett dialóguson kívül Pobjedonoszew híres orosz reakciós államférfiúnak zsidóellenes írásait is felhasználták. Ezenkívül a zsidóellenes irodalomnak majdnem minden szennyjét összehordták a könyv számára. Így két reakcionárius franciának, Gougenot des Mousseauxnak, aki a keresztény világ ellen irányuló zsidó-szabadkőmives összeesküvés meséjét kitalálta és az ő tanítványának, Chabauty abbának, aki Konstantinápolyban székelő titkos zsidó királyságot fedezett fel, írásait is felhasználták. De merített a könyv Drumondnak, a híres zsidótalónak az írásából és Gödsche-Retcliffe német rendőrszpiclinek 1868-ban megjelent „Biaritz“ című hirhedt kolportázsregényének néhány fejezetéből is.

Az 1897-ben Bázelen megtartott első cionista konferencia adta az ochranának azt az ötletet, hogy a már régen összegyűjtött „adataikat“ a Cion Bölcseinek titkos ülésein felvett jegyzőkönyvek formájában jelentessék meg, hogy a röpirat így nagyobb hitelre találhasson. Az a tény, hogy a cionista kongresszus a nyilvánosság előtt és a keresztény sajtó képviselői jelenlétében zajlott le, egyáltalában nem alterálta az ochrana urait. Így született meg az a könyv, amely ma milliószámra forog közkezen és terjeszti a zsidó gyűlölet mételjét a tömegek között.

A parasztpárt bejelenti az ellenzéki blokk meghiusulását

Bukarest, márc. 4. A parasztpárt kommnikét tett közzé, amelyben megállapítja, hogy az ellenzéki blokk eszméje most sem talált visszhangra, az egyik párt által javasolt fuzió épézet teljesen lehetetlen, mert az egyes pártoknak nincs közös politikai koncepciójuk. A parasztpárt elhárít magáról minden felelősséget a blokk meghiusulásáért és folytatni fogja küzdelmét a parlamentben és parlamenten kívül a kormány ellen mint eddig, saját erejére támaszkodva.

alásokat

ia kérdése

szarabiát, a románia, hogy Beszarabia meg, amint azt a nyis csak közvetlenül den már orosz kor-gü politikát követne. erint is a bécsi ro-dőre elhalasztották, még nem állították, hogy Rakovszky ügy-tában Bécsben is a szovjetdelegátu-feval, aki még be-eloke lesz.

csodálkozni való? aine is ilyen volt. amikor Mitranit oroszadt egy székbe

z egyik ismerősöm litaineből éjjel két van ötig, hajnal- khoz, ott akkor el nyolcig ott van, egyet és megy le. Akkor már nyit-jön vissza. Este

am az idegesség —

lugom a fületem. mberekről ábrán-ról, számtani em- enletes, józan, friss

ák a meleget, hül- zerre jönnek fel a pavarrt holttestet sa, a szakálla szét-

el — jaj, jaanaj... kezd kihülni, hi- L. Sz. és M. jut zben ide bevetőd- bálják bevezetni

incér valamelyik is érezted, hogy romnegyedik kettő essei életek kicsi- zkösségát, az öreg sát, összeborzon- szólok a barátom-

fontpárnassera. A dőnyözték a Na- peivel, kis könyv- polgári tulajdonos jó szót utánunk, at bennünket! A ában annyit be- n ért a képekhez, tesz ki mindent,

. Mitranit is sze- jvédelméz.

azaérünk — szól- y ilyen sokat kell

tijünk be a Na-

volna.

ett volna beülni.

k el, hideg, néma álkozunk, nincs akat a mellükön. ódorgott!... ha alán szép volt? oit? — Hi-

. Mindjárt haj- osan látok. Ha a poétákat, én eket akarok!

em az órát: fél- ayujtom a karo- odás!

Ben Ami

Holnap terjesztik a szenátus elé a lakbérleti törvényt

Vitézségi éremmel kitüntetett katonák földet kapnak

Bukarest, márc. 4. Ma délelőtt minisztertanács volt Bratianu Jonel elnökletével. Marzescu igazságügyminiszter előterjesztette a parlamenti bizottság által véglegesen megszövegezett lakbérleti javaslatot, amelyhez a minisztertanács hozzájárult és így a javaslatot holnap a szenátus elé kerül.

A kormány magáévá tette a Vitéz Mihály-rend lovagjainak földosztásáról szóló parlamenti kezdeményezést benyújtott javaslatot és elhatározta,

hogy kiterjeszti a földosztást a katonai vitézségi renddel kitüntetett hősök számára is, akik az állami tulajdonban levő területekből kapnak parcellákat, elsősorban a kadrlateri határmentén. Ezután Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparminiszter felolvasta az új bányatörvényjavaslatot, amelyet a minisztertanács szintén magáévá tett.

A tanácskozás után a miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott Diamandi volt pétervári követtel az orosz-román tárgyalások ügyében.

Kahr és Lossow letartóztatását követelik Hitlerék

Befejezték a tanúkihallgatásokat. A pápa reflektál a puccslták vádjaira. Angol lapvélemény a Ruhr-politika csődjéről

(London, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Macdonald és Poincaré levélváltására vonatkozólag a „Times“ megjegyzi, hogy a frank esése mindennél jobban bizonyítja a Ruhr-politika elhibázott voltát. Ez a kérdés okozta az elmúlt év eleje óta az Anglia és Franciaország közötti ellentétet és a belga válság is annak tulajdonítható, hogy az ország közvéleménye nem helyesli ezt a politikát. Olaszország már régóta kinyilatkoztatta, hogy

nem sok szimpátiát érez a Ruhr-akció iránt

s az egész világ véleménye ugyanez. Macdonaldot támogatnia kell az angol közvéleménynek megkezdett munkája kihasználásában, melyre a helyzet nagyon kedvező.

Berlin, márc. 4. A Hitler-perben a védelem kérte Kahr és Lossow azonnali letartóztatását, mert mindketten bűnösök az államcsíny idején következett vérontásban.

Hir szerint a szentszék hivatalosan válaszolni fog Ludendorffnak a tárgyaláson felhozott vádjaira. A német katolikusok is nagy

akcióra készülnek Ludendorff állításaival szemben.

Tegnap befejezték a tanúkihallgatásokat. A tárgyalás megkezdésekor elsőnek Kohl igazságügyi tanácsost hallgatták ki. Kohl azt javasolta, hallgassák ki az egész Knilling-kormányt és Held

képviselőt is. A kormány tagjait különösen arronatonkozolag kell kihallgatni, Kahr értesítette a minisztériumot, hogy rendes vagy rendkívüli uton diktatúrát akarnak létesíteni a birodalomban. A miniszter kihallgatása nagy szenzációt jelentett volna, a bíróság azonban

politikai konyodalmak kerülése végett

nem rendelte el a kihallgatásukat. A bíróság elnöke kijelentette, hogy a bizonyítás kiegészítését kérő indítvány felett mindaddig nem döntenek, míg közelebbi írásbeli bizonyítékok nem merülnek fel.

Wagner Róbert hadnagy kifejti, hogy felismerte a fenyegető vörös veszedelmet és menekvést csak a nemzeti ügyért való könyörtelen harcban látott. A saját maga személyében hitványnak látszott volna, ha szembehelezkedik a kezdődő nemzeti mozgalommal. Előtte és társai előtt nem volt kétséges, hogy a bajor nemzeti mozgalomból Berlin ellen felvonulás lesz. Amikor vallomásaiban Wagner hadnagy a közelebbi részleteket ismertette, az államügyész indítványára a törvényszék

a tárgyalásról kizárta a nyilvánosságot.

A nyilvános ülés újbóli megnyitására Wagner kijelentette, hogy a tervezett puccsról nem tudott és így a többi vádlottal nem is működhetett együtt. Meggyőződése, hogy Kahr és Lossow állottak a dolog mögött. Ezután jelentéktelen tanúk következtek, köztük Ludendorff mostohafiát is kihallgatták.

Berlin, március 4. Marx kancellár hétfői tanácskozást folytatott a szociáldemokrata párt vezéréivel, megegyezésre azonban nem tudott jutni. Parlamenti körök ennek következtében

a birodalmi gyűlés közeli feloszlását várják.

Páris, márc. 4. A szakértőbizottság meghallgatta Schachtnek, a Reichsbank elnökének az aranyhitelbankról szóló fejtegetéseit és ezzel a bizottság munkája befejeződött. Schacht visszautazott Berlinbe, ahonnan rövidesen Londonba megy az angol pénzügyi körökkel megkezdett kölcsöntárgyalások folytatása végett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

J. Kohn, Brasov. Multkori rendelésére elküldtük a Menorah-szótárt, de legnagyobb meglepetésükre a posta visszahozta azzal a megjegyzéssel, hogy ön nem fogadta el. Jelen reklamációjára a könyvet ismét postára tesszük, de kérjük, hogy fölösleges portókötségek elkerülésére, szíveskedjék okvetlenül kiváltani.

Előfizető, Careii-Mari. Rendkívüli vizumot kap, ha felvételi magát valamelyik amerikai főiskola hallgatójává. Nem kell iratokat beküldeni, de a felvételt csak ottani ismerős által lehet elintézni. Ha kijutottak már, akkor végzettség szerint válogathatják meg, milyen főiskolát látogassanak. Más módot ajánlani nem tudunk.

M. M. Cluj. Forduljon közvetlenül a Palesztinahivatalhoz, Calea Regele Ferdinand 48.

D. Jenő, Aghires. A bélyeg értéke sok mindentől függ. Forduljon valamelyik könyvkereskedőhöz, aki külföldi bélyegeket árusításával is foglalkozik. A mexikói bélyegeket nem tartoznak a drága bélyegek sorába.

K. Mátyás, Msziget. Csak felbélyegzett levélben válaszolhatunk kérdésére.

K. Sándor, Oradeamare. 1. Minden diploma nosztrifikálásának előfeltétele a román állampolgárság. 2. Államvizsgát kell tennie a nemzeti tantárgyakból, azonkívül azokból a szaktárgyakból, amelyeket minden egyetem saját hatáskörében előír. 3. Részletes felvilágosításért forduljon az itteni egyetem orvosi fakultásának dékánátusához. 4. Levél ment.

S. M. Iliá. Mükedvelő előadásra alkalmi strófkának megfelel, habár egy kis simitás még így sem ártana.

D. Jakab, Deva. Valamennyi kérdésére levélben válaszolunk.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Meir Aaron Goldschmidt

— Nem utazhatok veled?

— Nem nagyon. Mert, amikor a Svékus kórházakban vagyok elfoglalva, nem tudok megfelelni szárazdajkai kötelezettségemnek.

— Eh! Végre is meg tudok én állni a magam lábán is.

— Ugy van, — sőt már járnai is megtanultál. Tetőtől talpig kemény legény vagy. Hiszen másra se gondolsz, mint hogy két kezbe egy-egy kést markolj és hasbaszurjad vele az egész világot.

— Ez csak hóbort volt. Nagyon szégyelem.

— No ha ez igaz, akkor meg vagyok nyugodva. Már kezdtem őszintén aggódni a kompanyia testi épségéért, — ámbárhogy festői jelenet lett volna, mikor vérben forgó szemekkel és két kezében két konyhakéssel közéjük téppansz és nyugodtan fölnyársalod őket. Képzelem milyen pofákat vágtak volna hozzá.

— Milyen kompanyiáról beszélsz?

— A klinikai régi bajtársak tisztelteidre összegyűltek egy kis ivászatra. De jó is lesz ha megyünk már, ne várakoztassuk őket.

— Nem, nem, nem Léwy, nem megyek, — irtózom a társaságtól. Ha társaságban vagyok, mindig felkísért az a hóbort.

— Igen, ha tisztességes társaságban vagy.

— De most gyere!

— Hagyjál Léwy, — jobb lesz, ha itthon maradok.

— Hiszen csak kóstolóban fogsz egyet falni a külső világ portékájából. Az ember megpróbálja. Ki tudja, talán megint rászomjazol a dán puncsra. No gyere!

— Nem, — nem szeretnék odakint Fangel Vilmostal találkozni.

— Gröndal rendezti a dolgot — és valószínű, hogy nem fog különfutárt küldeni Fangel Vilmostól. És ha mindjárt úgy is esne, — nem nagyon illik, hogy az, aki Diebitsch Sabalkanszkyval és Paskevitsch Crivánszkyval verekedett, — egy Fangel Vilmostól megijedjen. Készülj fel és gyere!

***

„Körünkben üdv, nagy férfiú neked!“ — énekeltek a doktorok, hosszú hálóköpeny volt rajtuk, dupla sorban állottak föl az ajtón belül és mindegyikük telt poharat tartott kezében. Mély meghajlással vezette be Léwy Jákobot a szobába és mikor a bevonuló nyitányt komoly arccal végignékeltek, Gröndal lépett elő, mondván a következőket:

— Szót kértem. Mint az ünnepség rendezője hivatalos eljént kiáltok Bendixenre, a daliára és hősré, aki megmutatá az oroszoknak, hogy milyen kemény legények vagyunk mi, a dán királyi szülészeti klinika doktorai olyankor, mikor arról van szó, hogy valakit agyonkel halatni. Eme férfiúra, ki olyan hervadhatatlan érdemeket szerzett az intézet jóhírneve körül, egy mennydörgéssel versenyző eljént kiáltok. De tinéktek nem szabad velem ordítani, minthogy itten, alattunk egy beteg asszony fekszik. Nyakaljátok ki a poharakat, többet ér az, mint a leghangosabb éljen és ami Bendixen személyét illeti, ő kárpótlásképen ime általunk meg leszén koszorúva.

A szembenlévő ajtó kitarult és egy ápolónői szoknyába öltözött doktor lépett be, kezében egy hárságkából kerekített koszorúval és egyenesen Bendixennek tartott.

— Eme derék szoknyás, a győzelem nem-

tőjét jelképezi, — mondotta Gröndal — és eme koszoru, babékoszoru. Mostan a nemtő egy keces mozdulattal a hős fejére teszi a koszorut. Mivelhogy Dánia halás ország!

Hogy a koszorut jobban megerősítse Jákob fején, a nemtő letépte az amuget is gyér leveleit és mikor végre már homlokába szoritotta, olyan volt, mint egy töviskorona és Jákob halvány, beesett arcának olyan kifejezést adott, mint egy haldoklóé.

— Nagyon is gögösnek látszol nekem ezzel a babérral! — mondotta Léwy és leszedte fejéről a koszorut.

— Asztalhoz uraim! — kiáltott most Gröndal, — mit ér egy hős, evés nélkül!

Jákob kénytelen volt az asztalfőn helyet foglalni. Háta mögött, a falon, a legnagyobb orvosi műszerek voltak fölakasztva, olyan rendben, hogy együttesen valami harcias szimbólumot alkottak.

— Bendixen! — kiáltott az egyik, mikor az étkezésben egy pillanatra nyugalom állott be, — mesélj most valamit nekünk hőstetteidről! A lengyel nők kedvesek, fekete-hajuak és pirosarcuak, ugye?

— Uraim! — szolt közbe Léwy, miközben fölemelkedett székéből, — szeretve tisztelt elnökünk szót adott nekem. Hosszu idő fog elmulni, mig ezt az én hangomat újra hallhatjátok, mivelhogy elutazom. Ne sirjatok, óh bajtársak, még viszontlátjuk egymást. Ha itt nem, hát amott. De mint az indiánus harcosokat, a bucsuzás szomorú pillanatában engem is meg fog vigasztalni, ha magammal vihetem ama bizonyosságot, hogy vigvamom nem fog árván maradni. Ezért javasolom néktek, hogy helyemet Bendixennel töltsétek be.

(Folyt. köv.)

NE FÉLJEN!

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintóporral és Höfer-gyermekkrémmel ápolja

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Feltetes szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, fél évre 320 lei, egész évre 620 lei.
 Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A legrégebb kínai zsidó hitközség

Egy kihalóban lévő zsidó telep. Kat-Fang-Fu zsidó tudósa (Berlin, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ernst Berthel, aki nemrégiben Kínában járt, érdekes feljegyzéseket közöl egy ősi, kihalóban lévő zsidó hitközségről, amely a legrégebbek egyike, szeretett volna a nemzsidó ember felvilágosítást kapni. A régi hitközségről mindössze egy nagy kötomb tesz tanubizonyosságot, egy kő, amely körülbelül két és félméter magas és egy méter szélességű és amely ősi héber betűkkel van borítva. A követ a protestáns templom bejárata előtt állították föl, de eddig még nem akadt tudós, aki kibetűzte volna az írások értelmét.

Nagyon szerettem volna azonban az élő zsidó hitközséget megismerni — írja a keleti utazó. — Mutattak ugyan néhány embert, akik Izrael törzsből származott, azonban sem öltözködésükben, sem arcukban nem különböztek a többi kínaitól. Talán ha alaposabban megtekintik őket az ember, fel lehet fedezni arcukon egy-két jellegzetes sémi vonást. Foglalkozásukra nézve sincs különbség közöttük és a többi kínai között. Agyagmunkások, szabómesterek, cipészek és kisebbeszerű pénzbevalók.

A napokban benéztem egy barátomhoz, akinél érdeklődtem az ősi zsidó hitközség maradványai után. Egy kínai ur, aki végighallgatta érdeklődésemet, kijelentette, hogy van egy zsidó ismerőse, akihez szívesen elvezet és biztosra veszi, hogy ez fel tud engem világosítani a régi zsidók leszármazottairól. El is vezetett egy, a főúton lévő terményüzletbe, ahol a zsidó ember irodai munkával volt elfoglalva. Nagyon készséges fogadtatásban részesített, de megkérdezte előbb, vajjon zsidó vagyok-e. A cél érdekében valótlanul kellett mondanom és a kérdésre igennel válaszoltam. További kérdés az volt, vajjon orosz zsidó vagyok-e, amire nyugodt lelkiismerettel mondhattam, hogy nem vagyok az.

Uj zsidó barátom meghívott vacsorára. A kínai középosztályhoz tartozó család körébe jutottam, ahol közömbös dolgokról beszélgettünk. Vacsora után a házigazda átkísért a szomszédos házba egy tekintélyes öreg ur elé, aki ünnepi ruhában, kivilágított szobában vacsorázott. Péntek este volt és az asztal körül több kínai módon öltözködő férfi ült, akiknek arcáról azonban már rég meg lehetett állapítani, hogy zsidó emberek. Most már annyira erőt vett rajtam a becsületérzés és kijelenttem, hogy nem vagyok zsidó. El akartam hagyni a házat, de az öreg ur felállott, barátságosan az asztalhoz invitált és arra kért, hogy tartsak velük, szívesen osztják meg velem az ünnepi vacsorát. Az étel kínai módon volt elkészítve, de hiányzott a disznóhús, amit a kínaiak tudvalevőleg nagy mennyiségben fogyasztanak.

A lakoma után a háziur bevezetett egy kis szobába, ahol kinyitott egy tölgyfaszekrényt. Kiemelt belőle egy csomó ősi pergamentet és megmagyarázta, hogy a hitközség, amely oszladozóban van, a legrégebb kínai zsidó hitközségek egyike, a rendes idősámítás kilencszázhatvanadik évében alakult. Abban az időben a Sung-dinasztia adott menedéket a zsidóknak, akik körülbelül két századdal azelőtt kezdtek asszimilálódni környezetükhöz. Azóta ez a folyamat nem állott meg. De megvan minden lehetőség arra, hogy mostanában újraélesztik a hitközséget.

Törvényjavaslat a román egyházak egységesítéséről. Bukarestből jelentik: A szinódus ülészakát áprilisban fogják folytatni, amikor az egyház egységesítéséről szóló törvényt fogják megvitatni.

Miniszterek Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Lepadatu és Tatarescu miniszterek pénteken éjjel Bukarestből Nagyváradra érkeznek. Szombaton délelőtt tíz órakor a két miniszter a vármegyeházán fogadja a küldött-ségeket és a kihallgatásra jelentkező magán-személyeket. Vasárnap reggel a miniszterek Belényesre utaznak, hogy az agrárreform végrehajtását tanulmányozzák.

Rendelet a szállodások, kávécsok és vendéglősök jelentkezéséről. Gritta Ovidius rendőrprefektus rendeletben felszólítja a Kolozsváron lévő szállótulajdonosokat, kávécsokait, vendéglősöket, korcsmárosokat és azokat, akik hivatásszerűen foglalkoznak butorozott lakások, vagy szobák bármilyen időre szóló bérbeadásával, hogy nyolc napon belül jelentkezzenek a prefektura adminisztrációs osztályánál. A jelentkezőknek magukkal kell vinniük a következő okmányokat: kérvény, iparendély, személyazonossági igazolvány, születési és illetőségi bizonyítvány, letelepedési engedély és katonai okmányok. A rendelet ellen vétők súlyos büntetésben fognak részesülni.

Vakmerő lopás a Regele Ferdinandon. A betörőkronikában is páratlanul áll az a vakmerő lopás, amit két fiatal munkás követett el a kora esti órákban a város legforgalmasabb utcájában. Ma este fél 8 órakor a Wesselényi-utcában lévő Janovitz Géza ruhakereskedés üzletének kirakatablakát két munkáskinézésű ember a járó-kelők szemelátára betörte és két télkabátot kiragadva a posta épülete mellett a baromfi piac felé futásnak eredt. Az utcán tartózkodók közül három fiatalember a tolvajokat üldözőbe vette és néhány perc múlva bekisérték őket a központi rendőrségre. A rendőrség megállapította, hogy a vakmerő betörők Hoffmann Gyula és Biró Olivér klinikai munkások. Kihallgatásuk most van folyamatban.

Meghosszabbították az artisták tartózkodási engedélyét. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Gritta prefektus a Kolozsváron tartózkodó idegen állampolgárságu artisták nagyrészt felszólította, haladéktalanul utazzanak el az országból. Ez az intézkedés súlyos probléma elé állította a kolozsvári barok tulajdonosait, mert az itt működő artisták nagyrésze idegen állampolgár. A kabarészinészek és a kabarétulajdonosok küldött-ségileg kérték a prefektust és Bianu sziguranca vezérfelügyelőt, hogy a tartózkodási engedélyüket hosszabbítsák meg. A küldöttség kérésére a hatóságok az artisták tartózkodási és működési engedélyét harminc napra meghosszabbították.

Munkába léptek az osztrák Nemzeti Bank tisztviselői. Bécsből jelentik: Az osztrák Nemzeti Bank mintegy harminctisztviselője ismét megkezdte a sztrájk miatt félbehagyott szolgálatot. Ezt a lépésüket a bankhivatalnokok azzal indokolták, hogy a Nemzeti Banknál lévő sztrájk miatt veszedelem fenyegeti az ország pénzügyi és valutapolitikáját.

A pincérek kollektív szerződése. A cluj-i vendégipari ipartársulat kiküldöttei és a pincérek megbízottai között tegnap tárgyalások folytak le Jonascu munkaügyi elnök vezetésével. A pincérek követeléseit a munkaadók nem akarták teljesíteni és a tárgyalások nem vezettek eredményre. Jonascu inspektor intézkedésére az ügyet döntőbíróhoz utalják.

Az olasz választások

Róma, márc. 4. A küszöbön álló olasz választásokon 354 képviselőjelölt indul küzdelembe 535 mandátumért. A fascisták 200 körületben biztosra veszik a győzelmüket, a liberális demokratáknak körülbelül 65 mandátumuk lesz, az alkotmányos ellenzéknek 110, a néppártoknak husz, a szocialistáknak valószínűleg sikerülni fog ötven képviselőt behozniuk, ugyanennyit a republikánusoknak is, tíz mandátum pedig a többi helyipártoké lesz.

**Házassulandók
figyelmébe**

Saját érdekében
győződjön meg,
hogy butorait mégis
csak

**Fischer Albert
és Társa**

cégnél szeresheti be
a legolcsóbban.
Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

Az új „köpenicki kapitány”. Drezdából jelentik: Egy nagyobb bankhoz a napokban beállított egy jó megjelenésű férfi több tisztviselő társaságában és egy hamisított táviratot mutatott föl. A távirat tartalma szerint a felmutatónak jogában állott a bank devizakészletét lefoglanni. Az idegen, hogy minden gyanút magáról elárítsa, először alaposan betekintett a könyvekbe, azután a devizakészleten kívül követelte 10.000 arany-márka kifizetését. A bank igazgatója azonban nem volt hajlandó, csak akkor, ha ezt a követelést Berlinben a devizaközpont előtte megismétli. A szélhámos, aki a drezdai devizahivatalt is megtevesztette a hamisított sörgönnel és ilyen módon kapott személyzetet maga mellé, a látszatot meg akarta őrizni és hajlandóan mutatkozott Berlinbe utazni, azonban a pályaudvaron a megbeszélte időben nem jelent meg. Később telefon útján megtudták, hogy a berlini központ senkit nem bízott meg devizák lefogolásával. A szélhámos ellen megindult az eljárás.

Munkaadók választmányi ülése. Kedden délután három órakor a cluj-i Nagyiparosok és Munkaadók választmányi ülést tartott, amelyen Lázár Simon tordai sörgyáros elnökölt. A választmány beható tárgyalás alá vette a behozatali vámok fölemelése és a kiviteli rezsim revíziójának kérdését. Ebben a választmány az Ugir által elfogadott álláspontot vállalta. A munkásbiztosítás kérdésében az utolsó anket határozatát fogadták el, vagyis a teherviselő rétegek ellenzémi jogának tisztázása nélkül még átmenetileg sem hajlandók a további terheket vállalni. Szó volt az iparvágányok tulajdonosai sérelméről, amiről az Ugirt erélyes közbelépésre szolitották föl. Az Ugirnak e hó ötödikén megtartandó vámerkezletére és választmányi ülésére az értekezlet dr. Farkas Mózes és dr. Böszörményi Sándort küldte ki.

Angol lapvélemény a román konszolidációról. Londonból jelentik: A „Financial News”, London egyik legelőkelőbb pénzügyi lapja terjedelmes cikkben közli Greenschaw-nak, a „Steaua Romana” (Brittisch) igazgatójának előadását a román gazdasági helyzetről. Greenschaw igazgató, aki a múlt évben erős kirohanást intézett a román gazdasági politika ellen, megállapítja, hogy Románia kereskedelmi és pénzügyi helyzete az elmúlt évben nagyarányú konszolidáción ment keresztül. Ennek természetes hatása az a bizalom, amelyet sikerült visszaszerezni és amely lehetővé teszi, hogy a külföld reményteljes várakozással tekintsen a román fellendülés felé. Az előadás kifejté, hogy a román valuta emelkedése nem tözsdi manővereken és intervenciókon alapszik, hanem Románia tényleges termelésén, amely már régebben igényelte a valuta fokozatos emelkedését. Az előadó nagy rokonszenvvel látja, hogy a jelenlegi román kormányzat igen ügyesen meg tudta akadályozni, hogy a lej elkerülje a francia frank sorsát és olyan helyzetet teremtsen, ami a román valutát az állandó értékjavulás stádiumába vitte. Az előadás arra a konkluzióra jut, hogy a román valuta tovább is emelkedni fog és a romániai konszolidáció igen helyes mederben halad, amit az egész külföld rokonszenvvel kísér.

A Vendégipari Munkaadók új ügyvezető elnöke. A cluj-i vendégipari munkaadók ipartársulata hétfőn tartott választmányi ülésén többek hozzászólása után elhatározta, hogy új ügyvezető elnöki állást kreál és ezt a kávészakcsoport elnökével, Breiner H. Józseffel tölti be. Az egyhangú választás után az új ügyvezető elnök kifejtette, hogy az ügyek egyre-másra felhalmozódnak és szükség van intenzívebb munkára úgy a szervezés körül, mint a propagandában.

Öngyilkosság. Bukarestből jelentik: A Marmorosch-bank palotájának negyedik emeletéről tegnap este leugrott a bank varromtűhelyének egyik tizenhétéves női alkalmazottja. Az öngyilkos a kórházba szállítás közben meghalt. Tettének oka szerelmi csalódás.

A Palesztina-mandátum megadja a lehetőséget, hogy a Keren Kajemet a zsidó nép számára megszerezze az országot.

Megint találtak egy csecsemőt. Tegnap délelőtt a sétatéren szolgálatot teljesítő rendőr gyereksírásra lett figyelmes. A hang irányába sietett és az egyik pavillon padján egy háromhetes leánygyermeket talált. A rendőr a csecsemőt bevitte a központi rendőrségre, ahonnan a gyermekmenhelyre helyezték. A rendőrség bevezette a nyomozást.

ZENETEK

ori rendelésére el-
legnagyobb meg-
azzal a megjegyzés-
Jelen reklamáció-
esszük, de kérjük,
lkerülésére, szíves-
endkívüli vizumot
elyik amerikai fő-
ell iratokat bekül-
ismerős által lehet
akkor végzettség
a főiskolát látogas-
tudunk.

vetlenül a Palesz-
linand 48.

g értéke sok min-
g könyvkereskedő-
sáival is foglalko-
tartoznak a drága
sak felbélyegzett

. Minden diploma
mán állampolgár-
nemzeti tantár-
szaktárgyakból,
atáskörében előir.
duljon az itteni
ékánátusához. 4.

óadásra alkalmi
kis simítás még

ri kérdésére levél-

Gröndal — és
ostan a nemtő
jére teszi a ko-
rszág!

negerősítse Já-
amugy is gyér
mlokába szori-
korona és Já-
yan kifejezést

szol nekem ez-
wy és leszedte

kiáltott most
s nélkül!

ztalfőn helyet
a legnagyobb
a, olyan rend-
bias szimbólu-

az egyik, mi-
nyugalom ál-
nekünk hős-
esek, fekete-

léwy, miköz-
eretve tisztelt
zu idő fog el-
ajra hallhat-
atok, óh baj-

Ha itt nem,
arcosokat, a
ngemat nem állott meg. De megvan min-
den lehetőség arra, hogy mostanában ujra-
élesztik a hitközséget.

— Törvényjavaslat a román egyházak
egységesítéséről. Bukarestből jelentik: A szinódus ülészakát áprilisban fogják folytatni, amikor az egyház egységesítéséről szóló törvényt fogják megvitatni.

nel ápolja

KÖZGAZDASÁG

 # A Creditul Industrial vezérigazgatója a folyósított ipari hitelekéről. Az Iparosok Lapja jelenté Bukarestből: Gheorge Popoviciu, a Creditul Industrial vezérigazgatója, Románia egyik legkiválóbb pénzügyi tekintélye az ipar támogatásáról a következőket mondotta: A Creditul Industrial nem politikai intézmény s mint ilyen, nem tesz különbséget az iparosok között. A rendelkezésünkre álló hitelösszeget elsősorban azok az ipari intézmények vehetik igénybe, amelyek az ország szükségleteit biztosítják s amelyek az elsősorban elengedhetetlen szükségletű cikkeket állítják elő. Ha az ilyen vállalatok tényleg komoly alapon állanak s működési körüknek jövője van, úgy azok számára a legrövidebb időn belül folyósítjuk a hitelt. Nem akarunk nehézséget senkinek s jömagunk is arra törekszünk, hogy a hitelügylet idővesztéssel ne járjon. Hogy mennyire fülötte áll ez az intézmény minden politikai vagy pártkérdésnek és hogy mennyire nem vesszük figyelembe a nemzetiségi, vagy a faji kérdést, elég lesz, ha megmondom, hogy az eddigi 300 milliónyi felosztott hitelösszegeből Erdély és Bánát ipari vállalatai 135 millió hitelt, tehát a teljes összegnek csaknem felérészt kapták. Nem teszünk különbséget kis- és nagyvállalatok között s így az ország kisiparosai sem fognak kivételt képezni.

 # Világröszrt a gyufaiparban. Stockholmól jelentik: A Svéd Gyufagyár Rt. nemzetközi vállalkozásba kezdett és Amerikában Nemzetközi Gyufaipar Társulat címen 38 millió dollár részvénytökével rövidesen megindítja az üzemet. A részvények felét a svéd gyufagyár váltja magához, a másik felét amerikai gyufagyarak fogják jegyezni. A Rockefeller-csoport és kanadai gyufagyarak vannak leginkább érdekelve a vállalkozásban, de jelentős részük van az angoloknak is.

 # Rendezik a baleseti járulékok ügyét. Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszter megküldötte a baleseti járulékok végleges rendezéséről elkészített tervezetet a gazdasági érdekeltségének véleményezés céljából. A kérdés rendezését a munkaadók sürgetik leginkább, mert a mai állapot, amikor csak elölegeket szednek, de sokszor háromszor-négyszer annyit, mint amennyit a kulcs szerint az illető munkaadónak véglegesen kellene fizetnie, tarthatatlan. A Gyáriparosok és Munkaadók Szövetsége legközelebbi értekezletén foglalkozik a felterjesztendő válasszal.

 # Az UGIR kötelezőleg vállalta, hogy nem emeli az ipari cikkek árait. A romániai iparosok szövetsége (UGIR) tegnap este tartott ülésén elhatározta, hogy a kormány által a vámtarifa emelése ellenében kért kötelező nyilatkozat aláírására felhatalmazza a szövetség elnökségét. A nyilatkozat szövege a következő: „Alulírott nagyiparosok felhatalmazzuk az

UGIR-t, hogy nevünkben Románia összes iparosait írásbeli nyilatkozat megadására szólítsák fel, amelyben kötelezik magukat, hogy a termelést megtartja az eddigi keretekben és áron az esetben is, ha a kormány e kötelező nyilatkozat alapján el fogja határozni a vámtarifa emelését. A szövetség megbizsa az elnökséget, tegyen meg minden lépést a vámtarifa azonnali módosítása érdekében, mely meggyőződése szerint a produkció emelése következtében azonnal előidézi az élet olcsulását.

A mai valutapiac

Elég élénk forgalom mellett az árak a zürichi jegyzésnek egy ponttal való emelkedése következtében valamelyest ellanyhultak. Az árak a következők: osztrák korona 371-374, magyar korona 380-400, cseh korona 547-550, francia frank 7-90-7-95, svájci frank 33-00-33-05, dollár 190-191, font sterling 820-823, olasz lira 8-20-8-23, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac március 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 784, Berlin —, London 820, Newyork 191, Róma 825, Zürich 33-00, Bécs 27, Prága 555, Budapest 30, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 725, márka —, leva 133, török lira 98, font sterling 810, francia frank 820, svájci frank 33-50, olasz lira 815, drachma 305, dinár 225, dollár 189, lengyel marka 23, osztr. korona 28, magyar korona 32, cseh korona 540.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 129-129-5, Amsterdam 215¹/₄-215¹/₄, Newyork 577-75-578, London 2482-2482, Páris 23-57-5-23-45, Milano 2477-5-2475, Prága 1670-1670, Budapest 110-110, Belgrád 727-5-730, Bukarest 306-306, Varsó —, Bécs 81-60-81-60.

 # A Legfőbb Vámbizottság ülése. Bukarestből jelentik: A Legfőbb Vámbizottság pénteken ül össze egyes kiviteli illetékek, főként a liszt illetékének módosítására.

 # A francia vasutak tarifaemelése. Párisból jelentik: Március 10-ikétől kezdődően a francia vasutak elsőosztályú menetjegyeinek árát 50, a másodosztályú menetjegyekét 48, a harmadosztályú menetjegyekét pedig 47 százalékkal fel fogják emelni. A teherszállítási díjak 12 és fél százalékkal drágulnak.

 # A bécsi marhavásár. (A Saborsky és Fiai cég távirati jelentése.) Felhajtás 2490 darab, közöttük 643 romániai szarvasmarha. A multheti árak szilárdan tartották magukat.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületmények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Perzsa fonal mindeu színben, felvető és leverő, kapható Bretán Miklósnénál, Bolyai-u. 3, földsz. balra

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

Kóser husvétii erdélyi uradalmi fajbórok nagybani elárusítása Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T. Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

★ Feltűnő olcsó árak! ★

MAGAZIN "PARISIEN"

ÁRUHAZ

CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND 12.

Telefon 5-92

Február havi
árjegyzéke

Férfi divatosztály:

French ing két gallérral 210, 355 lej
French ing két gallérral divat színekben 265 lej
Schifon ing 225, 258, 290 lej
Zefir ing 385 lej
Köpper alsónadrág 165 lej
Damaszt alsónadrág 210 lej
French alsónadrág rövid 110 lej
Loden divatkalap 165, 200 lej
Eredeti Pichler kalap 285 lej
Halban & Damaszk nyulszőrkalap 600 lej
Eredeti angol keménykalap 325 lej
Angol nyulszőr keménykalap 450 lej
Férfi divatsapka 65, 84, 100, 135 stb.
Férfi zsebkendő 15, 18, 25, 35, 45, 50, 60, 100 lej
Selyem nyakkendők 55, 75, 98, 110 és 150 lej
Shymi nyakkendők 15 lejtől
Férfi bokavédők 145 lej
Férfi sétatokok 38 lejtől
Selyem sál divatszínekben 120 lejtől
Férfi zokni 19, 30, 35, 55 lej
Lábszárvédő 55, 130, 160 lej
Pubagallérok 18 lej

Rövidáru osztály:

Zsebkendő 6 lej, Harisnya 27 lej,
Női ing 95 lej,
Kötött kabát 540 lej,
Női keztyű 58 lej, Női kötény 120 lej,
D. M. C. 5 lej, Cérna 9 lej.

Diszmű, üveg, porcellán,
konyhaberendezések, lámpa,
fényképrámák, gyermekjáték,
gyermekkoscsik, dobozárúk,
bőröndárúk, piperecikkek,
kosarak, farsangi árúk,
kézi munkakosarak
nagy választékban!

★ Feltűnő olcsó árak! ★

A F
Szerda: Car
Péntek: Aid
Vasárnap: S

A M
Szerda: Dia
Csütörtök:
Péntek: Pon
Szombat d.

Este:
bérlet
Vasárnap d.
Este:
Hétfő: Ham
Kedd: A vé

Sele

örök. Sze
vonásban,
Mario Gua

Urán
(Fiacskám)
6 éves mű

Apo
Sámson g
vonásban.

.....

Dom
alcoholului

extraordin
advocatiál
Nr. 6) in
ordine de

1.
2. E
La
aduca cor
doauă adu
amintit m
hotári vala
Cluj

6900

M
C
30

Mazsola
szőlőcuk

Rövid

Ha

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Carmen.
Péntek: Aida.
Vasárnap: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Diadalmasszony. Bérletszűnetben.
Csütörtök: Hoffmann meséi. Premió-bérlet.
Péntek: Pompadour. Bérletszűnetben.
Szombat d. u.: Kék mazur. Mérsékelt helyárrakkal.
Este: Vén gazember. Ujdonság először. Premió-bérlet.
Vasárnap d. u.: Gül baba. (Mérsékelt helyárrakkal.)
Este: Vén gazember.
Hétfő: Hamlet. (Hamlet: Janovics.)
Kedd: A vén gazember. (A. bérlet.)

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, március 5.

Select-Mozgó: Világszenzáció! A vörös bőrök. Szenzációs nagydráma 2 részben és 12 felvonásban, egyetlen műsor keretében. Főszerepben Mario Guaita Ansonia.

Uránia-Mozgó: Jackie Coogan! „My boy“ (Fiacskám) amerikai filmszenzáció. Főszerepben a 6 éves művész, Jackie Coogan.

Apolló-Mozgó: Akrobatikai szenzáció! Sámson gyermekei. Nagy szenzációs dráma 6 felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini.

Convocare

Domnii acționari ai societății anonime „Industria alcoolului“ să convoacă prin aceasta la o

ADUNARE GENERALĂ

extraordinară care va avea loc în Cluj în cancelaria advocațională a Domnului Dr. Max Klein (Strada Sincal Nr. 6) în 13. Martie 1924 la 3 oare p. m. cu următoarea ordine de zi:

1. „Licuidarea societății și numirea licuidatorilor.“
2. Eventuale propuneri.

La caz dacă această adunare generală nu ar putea aduce concluze valide să convoacă prin aceasta o a doua adunare generală care să va ținea tot la locul amintit mai la deal în 22. Martie 1924 și care va putea hotărî valabil ori care ar fi numărul acțiilor reprezentate Cluj, la 2. Martie 1924.

6900

Consiliul de administrație

NARANCS

félládás pirosbétű

Citrom Szilva

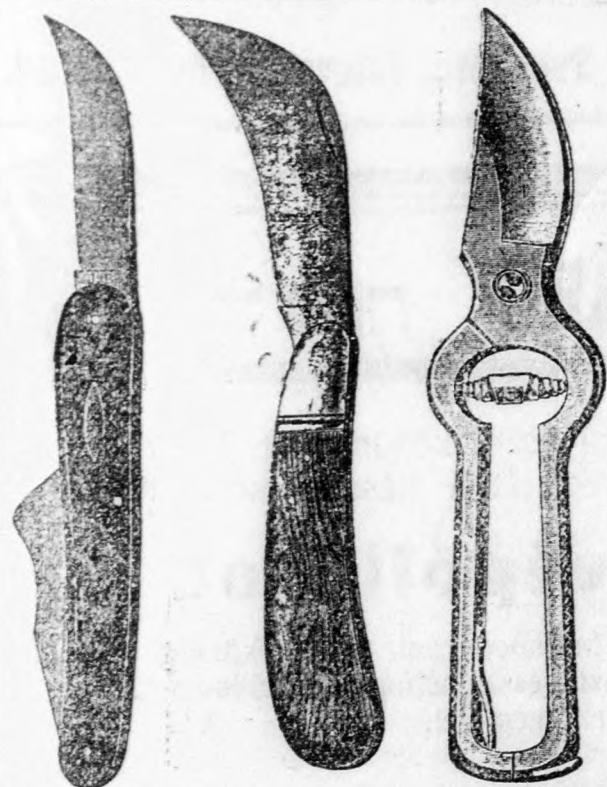
300 hochprima prima, 100 kg. zsákban

Mazsola, mandula, mogyoró, füge, datolya, sardínia, szőlőcukor stb. — Szállít nagyobb mennyiségben

Léb Fivérek Cluj

Telefon 471

Röviden, Metallum-égő a legjobb

Ha ősszel termést óhajt,

ugy szerezzé már most be a fák, szőlő stb. ápolásához szükséges eszközöket

Kun Mátyás Fia

60 év óta fennálló üzletéből

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 2.

Házlebontás miatt

Szabó Jenő

divatruházat
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alól
ideiglenesen a

Piața Unirii (Főtérre)

helyezi át

A t. közönség figyelmét felhívja az alanti kedvezményes árakra:

Egy méter karton	Lei 26.—
Egy méter mosott siffon	Lei 33.—
Egy méter egész jóminőségű mosódelain	37.—
Mintás pongyolakreponok	Lei 39.—
Sima krepp minden színben	Lei 37.—
140 cm. széles tiszta gyapjuszövet .	Lei 175.—
140 cm. széles férfiöltöny szövet .	Lei 195.—
140 cm. széles angol szövet	Lei 370.—
Kabát és ruha covercot-szövet . . .	Lei 330.—

Rendkívül nagy választékban
a legjobb
angol kabát- és ruhaszövetujdonságok,
selymek, lenvásznak,
egész finom asztalgarnitúrák
és itt fel nem sorolt
divatkülönlegességek

Interurban telefon 4-79

APRÓHIRDETÉSEK

Ügyes varró-és tanuló-leány felvétetik Strada N. Corches (Vár-u.) 2.

Óvadékkal rendelkező 2 ügynök azonnal felvétetik. Bognár és Szántó Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. szám. 6893

Erély területén jól bevezetett, prima referenciákkal rendelkező **utazót keres** azonnali belépésre nagy **textilvállalat**

Szíves ajánlatokat a lap kiadójába „Agilis” jel-igére kérünk.

Vaskereskedősegéd szakképzett, jó referenciákkal, négy középszályát végzett, irodai teendőkre is alkalmas, segédi vagy raktárnoki állást keres azonnali belépésre. Szíves megkereséseket „25 éves” jel-igére a kiadóra kér.

Fagykenőcs! Fagyott testreszt legjobban gyógyít Kapható: Braun Ernő gyógyszerár Temesvár IV, J. Vacarescu 30. 6897

Farkas Lajos cipész tudassa címét Grósz Gyulával Arad, Str. Sinagogei 2. 6896

Jókarban levő ecetképző kádak eladó. Raschofszky ecetgyár Sanmiclaul-Mare. 6895

Eladó National pénztárgép 99.99 összegű és egy 4x5 méteres gyári szőnyeg Farkas Ernő bűrkereskedőnél Cluj. 6899

Keresünk 1 kerekest szamosfalvi gazdaságunkba. Értekezni lehet: Bognár és Szántó cégnél Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. 6894

Schadhenok küldjék be címüket a kiadóba „Schadchen” jel-igére. 6888

Pianino megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 6890

Havre—New-York

Gyorspostajáratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

VÁLTÓT

normal vasuti vágányhoz

C. VI. vagy C. IV. jobb, méretben megvételre keresünk

Erdélyi Szénbánya R.-T.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 70

Pályázat

Az oradea-mare-i (Nagyvárad) ort. izr. hitközség-nél egy I. osztályú metsző-előimádkozói állás kerül be-töltésre.

Pályázhatnak erre az állásra oly 40 éven aluli jeles képzettségű metszők, akik egyszersmind kitünő báltefilok. Javadalmazása ugyanannyi, mint a hitközségben működő hasonállású tisztviselőké.

Pályázók tartoznak képesítő- és működési okmá-nyaikat másolatban, valamint az életkort és családi álla-potot feltüntető igazoló irásaitak legkésőbb e hó 31-ig alulirott hitközséghez beküldeni.

Csak a meghívottak bocsájthatnak próbaelőimád-kozáásra.

Oradea-Mare (Nagyvárad), 1924 március 1.
6878 Nussbaum Sámuel hitk. elnök

POSZTÓSZAKMABAN

teljes jártassággal bíró

SEGÉDET

azonnali belépésre keresek. Románul beszélő előnyben

Grünfeld Henrik posztóáruház Szatmár

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő-és hörgőhurut, köhögés, szamárköhögés és tuberkulózis ellen. Min-denki kérje háziiorvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Figyelem a nagy vashíd saarkára!

Aranyat, platinát és drágaköveket a leg-magasabb árban be-váltok. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órák-ban, dísztárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Használjunk kizárólag

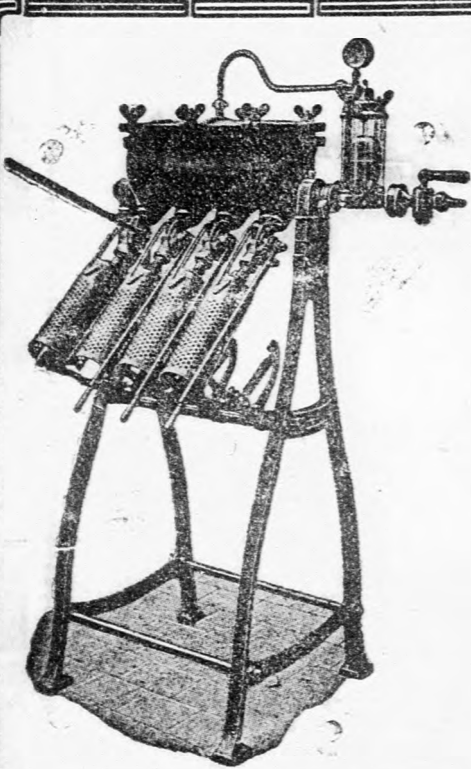
PLANTOL

legjobb növényzsír, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

חמץ ופל פמה
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviseli: **HIENZ VILMOS** Cluj

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek **Gloria és Corona** dugaszoló-gépek, valamint az összes alkatrészek

külön kaphatók a

Banca Industriala și Comerciala-nal, Cluj, Strada Regina Maria 9.

HERZ IWRE

szalámi és kolbászárugár Oradea-Mare

képviselőket

keres az ország minden részében. Pályáza-tokat csakis megbízható, ügyes, kereskedői pályán működő egyénekét kérem.

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt

Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” P. sagiul Comoedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

חמץ ופל HUSVÉTI ÁRU חמץ ופל

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez évben ismét forgalomba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

חמץ ופל UHU kávépótléket,

mely főtisztelendő **Koppel Reich ur** a budapesti aut. orth hitközség főrabbiájának szigorú felügyelete alatt készül és ennélfogva rituális szempontból minden igénynek megfelel.

Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvár,
Bíró József, Nagyvárad,
Trattner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

Kőhányai Polgári Serfőző- és Szent István tápszerművek r.-t.